

Konsistoriet

Utdrag af Protocollet hållet i Kongl. Hof Consistorium den 19 April 1854.

S. D. Sedan Kongl. Hof Consistorium den 18 sistl. Januari i målet, angående förre Regiments Pastorn vid Kongl. Lifbeväringens Regimentet Carl Jonas Ludvig Almqvist utfärdadt Utslag, som till vidare pröfning underställts Kongl. Majt:s och Rikets Svea Hof Rätt i ofvannämnda mål den 2 Mars meddeladt Utslag, hvarigenom Kongl. Svea Hof Rätt sig utlåtit; att, som ifrågavarande mål varit vid Krigs Domstol anhängiggjort och upptaget, samt är vordet från sådan Domstol till Kongl. Hof Consistorium öfverlemnadt; i följd hvaraf Kongl. Hof Consistorii ifrågavarande Utslag icke bort mot 14:de Capitlet 14:de § 12:te momentet Kongl. Krigs Artiklarne den 31 Mars 1798 Kongl. Hof Rättens pröfning och skärskådan underställas; Alltså finner Kongl. Hof Rätten, med undanröjande af Kongl. Hof Consistorii berörde åtgärd, äfvensom dess för sökande af ändring meddelad hänvisning, skäligt förklara, det Kongl. Hof Rätten icke är behörig att med målet taga vidare befattning; Och beslöt Kongl. Hof Consistorium med anledning häraf, det skulle Consistorii i målet fattade Utslag underställas Kongl. Krigs Hof Rättens pröfning och i vanlig ordning utfärdas. Ut supra in fidem

H. J. Öfwerberg K. Hof Cons. Notarie

Kongl. Majt:s och Rikets Svea Hof Rätts Utslag, uti ett af Kongl. Hof Consistorium förehafdt, den 18:de Januarii innewarande år afdömdt och Kongl. Hof Rättens pröfning anhängigt mål angående förre Regements Pastorn, Philosophie Magistern Carl Jonas Ludvig Almqvist, hvilken efter det Kongl. Krigs Hof Rätten, hvarest Almqvist blifvit angifen för olofligt tillgrepp, förfalskningsbrott och försök att medelst förgiftning taga annan af daga, äfvensom att hafva olofligen från Riket afvikit, och der Krigsfiscalen Nils Axel Gustafsson Bennich i afgifvet manual yrkat, bland annat, att Almqvist måtte förklarad afsatt från Prest-Embetet, genom Utslag den 29:e December sistlidne år, jemte det yttrande meddelades angående de mot Almqvist angifne förbrytelser, i anledning af Krigs-Fiscalens berörde yrkande öfverlemnadt målet vidare fullföljt till Kongl. Hof Consistorium – är vorden af bemälde Consistorium genom dess ofvanförstående nämnde dag gifne Utslag af andragne orsaker och jemlikt 19:de Capitlet 21 § Kyrko-Lagen samt Kongl. Circuläret den 24 April 1816 från Preste-Embetet skiljd; Gifvet i Stockholm den 2:re Mars 1854.

Kongl. Hof Rätten har tagit målet i öfvervägande, Och har på sätt ofvan förmäles, ifrågavarande mål varit vid Kongl. Domstol anhängiggjordt och upptaget, samt är vordet från sådan Domstol till Kongl. Hof Consistorium öfverlemnadt i följd hvaraf Kongl. Hof Consistorium ifrågavarande Utslag icke bort emot 14:de Capitlet 14:de §. 12 momentet Kongl. Krigs Artiklarne den 31:te Mars 1798 Kongl. Hof Rättens pröfning och skärskådan underställas; Alltså finner Kongl. Hof Consistorii berörde åtgärd, äfvensom dess för sökande af ändring meddelade hänvisning skäligt förklara det Kongl. Hof Rätten icke är

behörig, att med målet taga vidare befattning; Skolande ett exemplar af detta Utslag jemte handlingarne i målet till Kongl. Hof Consistorium öfversändas. År och dag som förr skrifvit står. På den Kongl. Hof Rättens vägnar. Carl Wijberg /?/

Utdrag af Protokollet hållet i Kongl. Hof Consistorium den 18 Januari 1854.

S. D. § 5. Aldenstund den 12 innevarande till Kongl. Hof Consistorium Skrifvelse från Kongl. Krigs Hof-Rätten inkommit jemte samma Hof-Rätts Utslag af den 29 sistlidne December i målet, angående Regiments-Pastorn vid Kongl. Lifbeväring Regimentet, Philosophiæ Magistern, Carl Jonas Ludvig Almqvist, angifven för olofligt tillgrepp, förfalskningsbrott och försök till förgiftning, samt att hafva från Riket och sin tjenstebefattning rymt; så upplästes nu ofvannämnda Utslag, och inhemtades såväl deraf, som af öfrige målet tillhörande handlingar, hvilka jemte Kongl. Krigs Hof-Rättens Utslag blifvit till Kongl. Hof Consistorium öfverlemnade, att, ehuru Almqvist inom den tid, honom medelst utfärdad offentlig stämning i allmänna tidningarne blifvit förelagd, sig till svaromåls afgifvande hos Kongl. Krigs Hof Rätten icke infunnit, likväl icke hinder mött för målets företagande till pröfning på förhanden varande skäl; – vidare att vid denna pröfning särdeles bindande liknelser mot Almqvist förekommit derom, att, sedan Almqvist af f. d. Ryttmästaren Johan Jacob von Scheven erhållit penningeförsträckningar och derå till von Scheven utfärdat 8 st. skuldförbindelser till ett sammanlagdt belopp af omkring 18,000 Rdr. Banco, Almqvist, i slutet av Maj månad 1851, från von Scheven olofligen tillgripit samma skuldförbindelser, samt att, sedan tillgreppet blifvit upptäckt och Almqvist, under förevändning att hålla von Scheven skadeslös, skrifvit nya skuldsedlar, hvilka han till von Scheven öfverlemnade, Almqvist under dessa falskeligen tecknat diktadt namn, äfvensom att Almqvist, samtidigt härmed, vid särskilda tillfällen sökt medelst förgiftning taga von Scheven af daga; – men att Kongl. Krigs Hof Rätten, detta oakadt, icke funnit Almqvist vara fullt förvunnen till ifrågavarande grofva förbrytelser; hvarföre då hvad emot Almqvist, i fråga om hvart och ett af de omförmälda brotten förekommit, i ett sammanhang betraktadt, innefattade mera än half bevisning, att Almqvist meranämnde förgiftningsförsök, bedrägeri och tillgrepp föröfvat, Kongl. Krigs Hof Rätten, jemlikt 17. Cap. 32 §. Rättegångs Balken pröfvat skäligt lemna saken i dessa delar åt framtiden, då den kan uppenbar varda; men enär Almqvist i början af Juni 1851 öfvergifvit sin tjenst och begifvit sig härifrån staden samt derefter rymt ur Riket, Kongl. Krigs Hof-Rätten, på grund af 10. Cap. 2 §. Kongl. Krigs Artiklarne, jemförda med Kongl. Kungörelsen den 17 Mars 1780 funnit Almqvist hafva gjort sig skyldig att mista sin vid Kongl. Lifbeväring Regimentet innehafvande tjenst såsom Regiments Pastor; dock som Almännas Åklagaren, Krigs Fiscalen Bennich, framställt yrkande, att Almqvist, såsom ovärdig att någon offentlig tjenst bekläda, jemväl måtte förklaras afsatt från prestembetet, samt enligt Kongl. Brevet den 7 December 1787 vederbörande Consistorium tillkomme, att sig deröfver utlåta, så hade målets vidare fullföljande nu blifvit till Kongl. Hof Consistorium öfverlemnadt.

Sedan Ordföranden fästade Consistorii uppmärksamhet ej mindre på den bedröfliga och upprörande beskaffenheten af detta, längesedan genom tidningarna allmänt bekanta, mål, än ock derpå, att Consistorium, som, enligt hvad dess Protocoller utvisa, redan förut under loppet af denna rättegång hade utsett fullmäktig att å Consistorii vägnar undersökningen vid Kongl. Lifbeväringens Regimentets Krigs Rätt öfvervara, nu hade sig ålagt att uppfylla domarens viktiga och ansvarsfulla Roll; så upplästes med anledning häraf äfvenledes Kongl. Circular Brevet den 21 Augusti 1786 1. §., Kongl. Brevet den 7 December 1787, Kongl. förordningen den 29 Juli 1812, och Kongl. Circular Brevet den 24 April 1816, hvarefter Consistorii Ledamöter, hvar för sig, till Protocollet yttrade sig i ordning, som följer:

Kongl. Hofpredikanten och Regiments Pastorn Fryxell: I stöd af K. Mt:s Nådiga Förordning den 11 Febr. 1687, huru med rättegångar uti Dom Capitlen skall förhållas, §. 21, eger Kongl. Hof Consistorium laglig rätt att, oakadt Regiments Pastor Almqvists frånvaro, det nu i fråga varande målet upptaga och afdöma.

Regiments Pastor Almqvist har, sedan längre tid tillbaka, ådragit sig en ovanlig uppmärksamhet, och det är icke nu den första gången, som han varit föremål för en ogillande pröfning. Detta har tillförener vederfarits honom både i egenskap af Prest, Skollärare och Litteratör. Ty, såsom varande prest, har han allaredan en gång förut varit kallad att stå till svars inför ett Dom Capitel; och man har lagt honom, såsom Skollärare, hvarjehanda felaktigheter till last. Hvad beträffar hans hufvudsakligaste verksamhet, nemligen hans Skriftställer, så har derom varit vidlyftigt ordadt både med och mot. I afseende härpå erkänner jag med glädje den genialitet och förträfflighet, som utmärka flere af hans utgifna arbeten; men jag måste likväl tillstå, att några bland dem hafva förefallit mig, lindrigast sagdt, besynnerliga, så i religiöst, som i sedligt afseende. I förra fallen nämner jag s. ex. "Marjam", samt i sednare afseendet den bekanta boken: "Det går an."

Dessa Regiments Pastor Almqvists antecedentia har jag icke ansett mig böra helt och hållet förbigå, emedan det nu är frågan om hans presterliga eller opresterliga förhållande, och de synas mig tillhöra det sednare alternativet. Men på dylika omständigheter stöder jag dock icke det votum, hvilket nu tillkommer mig att afgifva.

Till stöd för detta anförer jag, att Almqvist, vid den tiden, då ryktet om hans brottslighet begynte komma i omlopp, ej allenast olofligen afvikit från sin tjensteort, utan äfven rymt ur Riket, samt, ehuru offentligen stämd att inför Domstol sig förklara, denna kallelse icke åttlydt. Ett sådant otillbörligt beteende i förening med en sådan tredskande genstörtighet ålägga mig att, i förmågo af Kyrkolagens 19. Cap. och 23. §., döma honom sitt prestembete förlustig.

Härtill kommer, att Kongl. Krigs Hof-Rättens Utslag i målet visar, att Almqvist blifvit anklagad såsom den der innästlat sig i Ryttmästaren von Schevens gunst, och af honom erhållit betydliga penningeförsträckningar emot utgifne Reverser, dem han vid lägligt tillfälle undanstulit och i hvilkas ställe han sedermera till Herr v. Scheven aflemnat andra skuldförbindelser, men förfalskade. Följaktligen har Almqvist blifvit anklagad: 1:mo för stöld och 2:do för förfalskning, hvartill ytterligare kommer, 3:tio, angivelse för upprepade förgifningsförsök emot nyssnämnda Herr v. Scheven. Ehuru Almqvist icke har till dessa trenne brott kunnat lagligen fällas, utan saken blifvit lemnad åt framtiden; så är han likväl, såsom det anförda Utslaget lyder, till dessa dåd

"genom mer än half bevisning förvunnen". Detta är för mig ett förnyadt skäl att, med åberopande af Kyrkolagens 19. Cap. 21 §., förklara en för dylika grofva laster uppenbarligen beryktad och uppenbarligen befläckad prestman sitt embete ovärdig.

Slutligen böra, ifrån målets Handlingar, följande biomständigheter andragas till betraktande: – 1:sta) Almqvist har genom hvarjehanda stämplingar sökt hvälfva misstankarna för stölden på en aldeles oskyldig person; – 2:dra) Likaledes har Almqvist, genom bevekande föreställningar, velat locka Ryttmästaren v. Schevens Fru och Son, hvilka till Ryttmästaren flera år stått i ett ovänligt förhållande, att till honom åter hemflytta, tydligen i den gräsliga afsigt, att, i händelse af Ryttmästarens död, misstankarne därför måtte falla på dennes Hustru och Son, – 3:dje) Efter Almqvists afvikande hafva uti hans chiffonier funnits flera, med Almqvists handstyl skrifna, Utkast, som utvisa huruledes han, derest han blefve anklagad, ämnade ställa sina svar, så att han för lagen blefve oåtkomlig; – samt 4:de) Almqvist skref till Herr Polismästaren ett bref, deruti han ville göra troligt, att Ryttmästaren v. Scheven af förtviflan umgåtts med tanken att sjelf förkorta sitt lif.

Det gifves visserligen biomständigheter, som förminska en missdådares brottslighet, om han nemligen har begått gerningen i ett obehagadt och lidelsefullt ögonblick, i ett förmörkadt och förvirradt tillstånd. Men ingen af dessa fyra biomständigheter kan hit hänföras; utan de ådagalägga tvertom hos gerningsmannen en kallt beräknande illslughet tillika med den nedrigaste låghet, så att de icke förminska, utan förstora hans brott.

Dessa tillvexa ännu mer, då man besinnar Regiments Pastor Almqvists ovanliga bildningsgrad, hans plats i samhället samt det kall, han innehade.

Men en man, om hvilken jag nödgas på detta sätt yttra mig, och det offentligen, om honom måste jag äfven förkara, att jag, för min del och utan ringaste tvekan, anser honom ovärdig att Prestembetet bekläda.

Regiments Pastorn och utn. Kyrkoherden Wikland: Då Regiments Pastorn vid K. Lifbeväring-Regimentet Mag. Carl Jonas Ludvig Almqvist under en längre följd af år icke blott hos det Consistorium, under hvars tillsyn han stått, utan äfven hos allmänheten väckt en bekymrande, att icke säga förargelsebringande uppmärksamhet, i det han dels, såsom författare till utgifne böcker och skrifter af betänkligt innehåll och syfte, öfvat ett skriftställer, hvilket, om än onekligen snillrikt, i många delar burit otvetydigt vitnesbörd om sitt ursprung ur ett alltför opresterligt sinne, i strid mot gällande Kyrkolags föreskrift i Cap. 2. §. 2, att en prestman skall "i försigtig enfaldighet och ren lärdom, med gudfruktigt och ostraffligt lefverne sina åhörare föregå", och dels, såsom allmänt känd medarbetare i en politisk tidningsredaction, som röjt mot svenska Kyrkan, ja, mot christelig tro i allmänhet fientliga afsigter, icke allenast öfverträdt samma Capitels 22 §., som förbjuder prester att många sig i världsliga sysslor och handlingar, som dem icke vidkomma, utan äfven brutit den ed, han vid prestembetets mottagande aflagt, att förblifva vid den rena evangeliska läran, sådan den i Guds Ord är uppenbarad och i Ev. Lutherska Kyrkans bekännelseskrifter är antagen och förklarad; – då Almqvist vidare, likasom till fullföljande af den, lindrigast sagdt, tvetydiga Bana, han beträdt, ja, till uppdragande af den anda, af hvilken han varit ledd, låtit komma sig till last ett beteende, som ådragit honom skäligen misstankar och formlig anklagelse för de grofva brott och de ännu förfärligare anslag, om hvilka vid vederbörlig domstol,

under der hållen ransakning, sådan bevisning förekommit, att den af samma domstol pröfvats innebära mer än halft laga skäl till Almqvists sakfällande, så att, långt ifrån hans frikännelse från den oerhörda brottslighet, för hvilken han blifvit kallad till ansvar, hans sak i dess ställe blifvit lemnad till framtiden, då den uppenbar /skall/ varda; – och enär Almqvist, i följd af allt det nu anförda, må anses icke kunna i prestembetets utöfning verka någon uppbyggelse inom Guds församling, utan fastmer åstadkomma stor förargelse; – samt slutligen, då det i 1. § af Kongl. Cicular Brevet den 21 Augusti 1786 anbefalles Consistorium, att, hvad underlydande presters embeten och fel vidkommer uti lära och lefverne, hafva en noga och allvarsam uppsigt, låta en sådan sig åliggande skyldighet vara ömt om hjertat och ingalunda tillåta, att deras straffbarhet må åstadkomma förargelse: – så måste jag, sedan Kongl. Krigs Hof Rätten, på grund af åberopat lagrum, dömt Almqvist sin Regiments Pastorstjenst förlustig, för min del anse Almqvist äfven förtjent af prestembetets förlust: dock, som Almqvist icke blifvit förvunnen till de brott, för hvilka han inför Kongl. Krigs Hof-Rätten varit tilltalad, ej heller kunnat anträffas med kallelse att inställa sig inför Kongl. Hof Consistorium och der stå till ansvar för sina förseelser, anser jag icke uti Kyrkolagens Cap. 19. §. 21., ej heller i ofvan åberopande Nådiga Circulars § 1. ega nog stöd, för att kunna döma Almqvist att förlora prestembetet.

Ordinarie Kongl. Hofpredikanten Wenström: Ifall frågan här vore att uttrycka min moraliska öfvertygelse om Regiments Pastor Almqvists brottslighet, så instämde jag till alla delar med Hofpredikanten Fryxell. Här är dock frågan, huruvida Almqvist bör, enligt gällande lag, anses straffvärd. I Kongl. Krigs Hof-Rättens Utslag heter det, att "hvad mot Almqvist i fråga om hvart och ett af de omförmälda särskilda brotten förekommit, i ett sammanhang betraktadt, innefattar mera än half bevisning". Ransaknings Protocollerna visa dessutom, att han är skyldig till stöld av reverserna och till förfalskningsbrott. Dessutom synes mig, att Almqvists brottslighet såväl genom afvikandet, som ännu mer genom de i hans gömmor anträffade uppsatser, är af honom själf factiskt medgifven. Icke heller lärer det kunna bestridas, att Almqvist, enligt 19. Cap. 21. §. Kyrkolagen, är "uppenbarligen beryktad och beskyld" för sak, som "går lif och ära an". Vore det också tänkbart, att han af verldslig Rätt kunnat frikännas, så eger likväl Consistorium, på grund af följande ord i nyss åberopade lagrum: "är det ock så, att han benådas, såväl till lif som heder, så miste han dock Embete", fullgiltigt skäl, att honom från embetet skilja. Jag, för min del, röstar för att Almqvist måtte från prestembetet afsättas.

Ordinarie Kongl. Hofpredikanten och Ordens Capellanen Lundberg: På fullgiltiga juridiska grunder har, enligt från Kongl. Krigs Hof Rätten insända handlingar, Almqvist blifvit skiljd ifrån sin innehafvda Regiments Pastorssyssla, hvadan derom ej kan blifva någon fråga. Hvad åter hans afsättande från Prestembetet vidkommer, har jag, ehuru moraliskt öfvertygad om rättvisan af denna åtgärd, likväl i likhet med Kyrkoherden Wikland hyst tvifvel om lagenligheten deraf, då full juridisk bevisning om hans brottslighet ej kunnat åstadkommas; men då han på mer än halfva skäl blifvit öfverbevist att hafva begått stöld och förfalskning, att hafva gjort försök till förgiftning, och, det nedrigaste af allt, sökt hvälfva skulden till alla dessa brott på fullkomligt oskyldiga personer, då han rymt från tjenst och fädernesland, och oaktadt offentlig stämning ej infunnit sig, ej med ett enda ord sökt fria sig från sådana anklagelser, – kan jag ej annat än finna honom ovärdig att vara prest, och dömer

honom derföre, med djupaste öfvertygelse om dennas fullkomliga rättvisa enligt min domare-ed, till förlust af Presta-embetet.

Consistorii Ordförande, Öfverhofpredikanten, L. N. O. m. m.

Nordenson. Instämmande uti hvad Kongl. Hofpredikanterne Fryxell och Wenström i hufvudsaken anført, anser äfven jag Almqvist ovärdig att vidare bekläda predikoembetet. Jag kunde härvid stanna; men vill dock särskildt framhålla den omständigheten, att Almqvist utan Consistorii vetskap och tillåtelse öfvergifvit sin tjenst såsom Regiments Pastor vid K. Lifbeväring Regimentet, derpå rymt ur Riket och slutligen, oakadt offentlig efterlysning, icke infunnit sig till svaromåls afgifvande, utan, snart sagt, med hvarje dags dröjsmål gifvit en ökande styrka åt de anklagelser, som riktats mot honom. Härvid kan jag icke, utan en viss bäfvan fråga, hvad Svenska församlingen skall tänka, och huru mycket förtroende den skall kunna hysa för sina andeliga auctoriteter, ifall personer, så "uppenbart beryktade", och aldramest, när de tillhöra lärostandet, finge gå aldeles onäpste och vara från bestraffning frie. På grund af 19. Cap. 21. §. Kyrko Lagen, jemförd med Kongl. Circulärs Brevet den 24 April 1816, dömer jag Regiments Pastor Almqvist prestembetet förlustig.

Efter hvad sålunda anfördt blifvit och i öfverensstämmelse med de flesta Ledamöternas här ofvan yttrade mening,

Resolverades,

att aldenstund Almqvist, som för hvarjehanda betänkliga läror och åtskilliga villomeningars utspridande, tillföre varit inför Dom Capitel tilltalad, blifvit af Kongl. Krigs Hof Rätten, såsom ofvan förmäles, ansedd med mer än half bevisning besvärad derom att hafva begått olofligt tillgrepp, förfalskningsbrott och försök till förgiftning, samt enär han, såsom Regiments Pastor vid Kongl. Lifbeväring Regimentet, olofligen sin tjenst öfvergifvit, hvarefter han ur Riket rymt och, ehuru genom Allmänna tidningarna offentligen efterlyst, till svaromåls afgifvande äfven de honom gjorda svåra anklagelser icke återkommit, af Kongl. Krigs Hof Rätten förklarats skyldig att mista sin vid Kongl. Lifbeväring Regimentet innehafvande tjenst; fördenskull och som till följd af allt detta antagas måste, att Almqvist, i anseende till hvad emot honom förekommit, svårligen skulle hädanefters kunna någon offentlig tjenst bekläda, långt mindre till församlingens båtnad utöfva presterlig tjenst, utan fastmer, derest han vid embetet bibehölles, stor och allmän förargelse åstadkomma: alltså pröfvar Consistorium, på grund af alla dessa förenade omständigheter, i ett sammanhang betraktade, och i stöd af Kyrkolagens 19 Cap. 21 §. samt Kongl. Circuläret den 24 April 1816, rättvist, honom, Carl Jonas Ludvig Almqvist, från Prest-embetet skilja.

Dock skulle detta Kongl. Hof Consistorii Utslag, jemlikt föreskriften i Kongl. Brevet den 7 December 1787, Kongl. Majt:s och Rikets Swea Hof-Rätts pröfning underställas, äfvensom åt den, som med detta Utslag icke åtnöjes, Besvärshänvisning i vanlig ordning meddelas.

Ut supra in fidem

H. J. Öfwerberg

K. Hof. Cons. Notar.